

HANDLINGSDDEL

-DEL 3

Feltutbygging og småhusområder i Åsane. Bygninger oppført for de ulike borettslagene fra 1960- og 70-tallet har viktige strukturelle kvaliteter. Grøntkorridorene med gangveiene og samspeillet mellom bygninger, terreng og grønne fellesanlegg er i hovedsak godt bevart og danner særtrekk som er en viktig verdi for områdene jf. Kulturminnestrategiens pkt. 1.0. (Foto: Christine Hvidsten)

DEL 3 HANDLINGSDEL 2019-2023

Handlingsdelen viser en oversikt over prioriterte og konkrete tiltak for å følge opp vedtatt kulturminnestrategi og viktige tema som er pekt på i kunnskapsdelen, del 2.

Handlingsdelen skal danne grunnlag for årlige handlingsplaner for kommunens kulturmiljøforvaltning. Her konkretiseres og prioriteres tiltak for å nå de mål som er satt i kulturminneplanen. Tiltakene er av ulik karakter, men har det til felles at de støtter opp om klima, kunnskap og formidling. Det bedrer grunnlaget for å sikre kulturmiljøet og dermed Bergens identitet og særpreg. Noen tiltak er begrenset, og er tenkt gjort innenfor ordinær drift ved Byantikvaren, mens andre vil være mer omfattende og ressurskrevende og være avhengig av samarbeid med andre.

I store trekk har de konkrete tiltakene karakter av større og mindre dokumentasjons- og registreringsoppgaver, videre utredninger og kartlegging av kulturminneverdier, videreutvikling av metoder, videreutvikling av gode digitale verktøy og veiledere. Disse rettes mot kommunens saksbehandlere, konsulenter, tiltakshavere, huseiere og det allmenne publikum, og skal blant annet omhandle bygningsvern, klimatilpassing og transformasjon. Videre skal bruken av hensynssoner på kommune- og reguleringsplannivå optimaliseres gjennom forslag til nye tentative hensynssoner og presiseringer av de eksisterende, samt videreutvikling av retningslinjer knyttet til hensynssonene.

Det skal også lages veiledningsmaterieell til den enkelte hensynssone i kommuneplanens arealdel. Disse tiltakene vil sammen skape større forståelse, bedre kunnskaps- og beslutningsgrunnlag og større forutsigbarhet, og slik bidra til å sikre sårbare kulturminner i endringsprosesser.

Kulturminnestrategi	Prioriterte hovedoppgaver	Oppgaver, handling	Deloppgaver, presisering	Ansvar/sam.arb.
<p>Kulturminnestrategiens pkt. 1.0. I Bergen skal vern av kulturminneverdier sikre kvalitet, identitet og særpreg i byutviklingen, og underpunkt 1.1. Dette gjør vi ved å bruke kulturminnenes egenverdi og deres kulturhistoriske sammenheng som en attraktiv ressurs i stedsutviklingen.</p> <p>(IDENTITET OG SÆRPREG)</p>	<p>Utarbeide og formidle veiledningseksempler, for hvordan vi kan sikre kvalitet, identitet og særpreg i byutviklingen</p>	<p>» Utarbeide eksempelsamlinger med gode gjennomførte prosjekt der kulturminneverdier/identitet og særpreg er ivaretatt gjennom utvikling</p>	<p>» 1. Gode gjennomførte eksempler fra Bergen. » 2. Relevante eksempler fra andre byer med tilsvarende fortetting/kulturmiljøproblematikk</p>	<p>Byantikvaren/PBE/Byarkitekten</p>
		<p>» Veiledning ifb. veiledningsmøte/oppstart private planer med spesielt fokus på stedsanalyse.</p>	<p>» 1. Utarbeide veileder for innledende Kulturminnedokumentasjon til Veileder for stedsanalyse, for å sikre identifisering av kulturminneverdier/identitet og særpreg i tidlig fase. » 2. Revisjon av gjeldende Veileder for kulturminnedokumentasjon.</p>	<p>Byantikvaren/PBE</p>
		<p>» Utarbeide veiledere og eksempelsamling for ulike tiltak, som fokuserer på utbyggingsgrammatikk og bygningstypologi innenfor utvalgte områder og bebyggelsesstruktur Ref. KMS 1.3.</p>	<p>» 1. Bidra inn i prosjekt <i>Kartlegging av utbyggingspotensiale</i> » 2. Videreutvikle det kommunedekkende kulturmiljøkartet/boligtypologi » 3. Videreutvikle det kommunedekkende kulturmiljøkartet/bebyggelsesstruktur</p>	<p>Byantikvaren/PBE/Byarkitekten</p>
		<p>» Kartlegge og registrere områder som gjennom arbeidet med Kulturminneplanen er vurdert til å ha kulturhistorisk verdi.</p>	<p>» 1. Utarbeide kulturminnegrunnlag (KMG) » 2. Utarbeide tematiske kulturminnegrunnlag (T-KMG)</p>	<p>Byantikvaren</p>
		<p>» Utarbeide veiledningsmaterieell som viser prinsipper for hvordan videreføre overordnet karakter, sammenheng og struktur for nye tiltak i områder som omfattes av hensynssone bevaring kulturmiljø vs byfortettingssoner. Jf. KMS 1.4.</p>		<p>Byantikvaren + PBE</p>
		<p>» Arbeide videre med skilting og opplysninger om kulturhistoriske anlegg og områder.</p>	<p>» 1. Utarbeide bydelsvis oversikt over behov.</p>	<p>Byantikvaren</p>
		<p>» Utarbeide eksempelsamling som viser hvordan karakteristisk og stedegen materialbruk kan videreføres. Jf. KMS 1.5.</p>	<p>» 1. Utarbeide fargeplan for utvalgte områder i Bergen.</p>	<p>Byantikvaren</p>

Kulturminnestrategi	Prioriterte hovedoppgaver	Oppgaver, handling	Deloppgaver, presisering	Ansvar/sam.arb.
<p>Kulturminnestrategiens pkt 2.0 I Bergen skal kulturminneverdier ivaretas og forvaltes gjennom ansvarlig og klimavennlig bruk, gjenbruk og transformasjon, og underpunkt 2.1. Styrke innsatsen for å fremme bevaring, vedlikehold og gjenbruk av bygninger og bygningsdeler. 2.2. Bidra til forskning og utvikling av gode eksempler på klimatilpasning og energioptimalisering der hensynet til kulturminneverdier legges til grunn. 2.3: La bevaring, transformasjon og ny bruk være det foretrukne alternativet der kulturminner har mistet sin opprinnelige funksjon.</p> <p>(IBÆREKRAFT)</p>	<p>Utarbeide klimastrategi for kulturmiljø i Bergen, der vi ser på klimaendringers konsekvenser for kulturmiljøet og på hvordan kulturmiljøet og de ledre bygningene kan være en del av løsningen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> » Utrede nærmere hvilke konsekvenser klimaendringene har for kulturminner i Bergen. 	<ul style="list-style-type: none"> » 1. Formidle kunnskap knyttet til kulturminner og klimaendringer. 	Byantikvaren/KLIMAETATEN
		<ul style="list-style-type: none"> » Utrede og vise hvordan bruk av kulturminner kan være del av løsningen på bærekraftig utvikling. Jf. KMS 2.1. 	<ul style="list-style-type: none"> » 1. Lage enkle veiledere for ulike tema knyttet til hvordan kulturminner kan bevares og brukes som en del av en bærekraftig utvikling » 2. Utarbeide veileder for praktisk bygningsvern for private eiere/aktører. 	Byantikvaren/KLIMAETATEN
		<ul style="list-style-type: none"> » Etablere ulike fora for samarbeid med fagmiljøene for å se på beste praksis og møte klimautfordringene i felleskap. 	<ul style="list-style-type: none"> » 1. Work-shop med håndverkere og byggebransje. » 2. Workshop/samarbeid med museer og andre kulturminnevernaktører om å møte klimautfordringene 	Byantikvaren
		<ul style="list-style-type: none"> » Arrangere kurs i samarbeid med, lokale lag og foreninger om praktisk bygningsvern: istandsetting vindu/materialvalg/metode etc. 		Byantikvaren/SAM.ARB. FRIVILLIGHET
		<ul style="list-style-type: none"> » Utarbeide eksempelsamlinger med gode gjennomførte prosjekt der kulturminneverdier/identitet og særpreg er ivaretatt gjennom energioppgradering/endring. Jf. 2.2. 		Byantikvaren + PBE/KLIMAETATEN
		<ul style="list-style-type: none"> » Kartlegge kulturminner som er særlig utsatt for risiko i form av flom og annet ekstremvær og knyttet dette opp mot kommunens ROS-arbeid. 		Byantikvaren/KLIMAETATEN

Kulturminnestrategi	Prioriterte hovedoppgaver	Oppgaver, handling	Deloppgaver, presisering	Ansvar/sam.arb.
<p>Kulturminnetategiens pkt. 3.0. I Bergen kommune skal forvaltning av kulturminner baseres på kunnskap og forståelse, og underpunkt 3.4. Formidle kunnskap om kulturminner og kulturminnevern gjennom utarbeidelse av eksempelsamlinger, veiledere og kulturminnegrunnlag, og underpunkt 3.5. Dele og formidle kunnskap om kulturminner og kulturminnevern gjennom aktivt samarbeid og medvirkning med eiere, frivillige, lag og organisasjoner.</p> <p>(KUNNSKAP)</p>	<p>Utvikle kunnskapsgrunnlag og metoder</p>	» Utvikle innsynsløsning til en heldigital og fremtidsrettet løsning og tilgjengeliggjøre denne for alle. Jf. KMS 3.2.	» Videreutvikle arbeid som nå gjøres med Arkitekturstrategien som pilot, og skape en fremtidsrettet heldigital presentasjon av kulturminnplanen og den lokale kulturmiljøforvaltningen.	Byantikvaren/IKT
		» Utvikle innsynsløsningen slik at mer omfattende kunnskapsinnhold fra Kulturminneplanen, del II, beskrivende deler, tilgjengeliggjøres.		Byantikvaren/IKT
	<p>Utvikle digitale løsninger</p>	» Utforske mulighetene for digital interaktiv rådgivningstjeneste som et supplement til dagens tilbud.	» 1. Work-shop med håndverkere og byggebransje. » 2. Workshop/samarbeid med museer og andre kulturminnevernaktører om å møte klimautfordringene	Byantikvaren
		» Lage eksempelsamlinger og veiledere Jf. KMS 3.4.	» 1. bygningsvern-byggeskikk (materialbruk/korrekt detaljbruk/utførelse..) » 2. byggesak (takvindu, etc.) » 3. Kvalitet i fortettingen: Prinsipp for utbyggingsgrammatikk/bygningstypologi(hvordan bygge i de ulike hensynssonene/bebyggelsesstrukturene)	Byantikvaren + ENKELTE SAM.ARB. PBE/BYARKITEKTEN
	<p>Styrke formidlingen</p>	» Utarbeide tematiserte kulturminnegrunnlag. For formidling og som kunnskapsgrunnlag for vurdering om fastsettelse av hensynssone. Jf. KMS 3.1.	» Flere tema er aktuelle: For eksempel sjørelaterte kulturminner (naust..etc.), Landbruksbygninger, parker.	Byantikvaren
		» Formidling/Publikasjon av KMP, ulike format. (Tekst/trykk, digital byvandring mm.)	» Tema- og områdekapitler presenteres i egne publikasjoner i hefteformat	Byantikvaren

Kulturminnestrategi	Prioriterte hovedoppgaver	Oppgaver, handling	Deloppgaver, presisering	Ansvar/sam.arb.
<p>Kulturminnestrategiens pkt. 4.0. Bryggens universelle verdier som verdensarv, og middelalderbyen som helhet, skal sikres. og underpunktene 4.1. Dette gjør vi ved å styrke lokalt engasjement og skape forståelse for hva verdensarv innebærer gjennom formidling og kunnskap, Pkt. 4.2. Bidra og støtte opp om verdensarvforvaltning gjennom nasjonale og internasjonale fora. Pkt. 4.3. Forvalte den historiske bykjernen i Bergen på en måte som styrker og støtter opp under verdensarvens fremragende universelle verdier (OUV). Pkt. 4.4. Ivareta og løfte det eldste Bergen og de kulturhistoriske sammenhengene, frem gjennom en styrket innsats på formidling. Pkt. 5.5. Vektlegge krav til kvalitet i middelalderbyen: Historiske element, skala, volum, bebyggelsesstruktur, materialbruk, håndtverk og fargesetting skal være premissgivende ved istandsetting, bevaring og nye tiltak.</p> <p>(VERDENSARV)</p>	<p>Bidra til sikring av verdensarvverdiene knyttet til Bryggen, og til bevaring av den middelalderiske bykjernen som knyttes til Bryggen.</p>	<p>» Bidra i etablering av Verdensarvsenter for å sikre en mer bærekraftig besøkshåndtering og en synlig formidling av Bryggen, de andre norske verdensarvstedene og verdensarvlistens idégrunnlag og oppgave.</p>		<p>Byantikvaren m/samarbeidspartnere</p>
		<p>» Ytterligere sikring av verdensarvverdier og oppsluttende verdier gjennom bestemmelser og retningslinjer i planverk.</p>		<p>Byantikvaren/PBE</p>
		<p>» styrke og sikre fokus på verdensarv i all kommunal forvaltning i tilknytning til verdensarvverdiene og de oppsluttende verdiene.</p>		<p>Byantikvaren</p>
		<p>» Styrke internasjonalt samarbeid, blant annet med aktiv deltakelse i internasjonale nettverk</p>		<p>Byantikvaren</p>

Kulturminnestrategi	Prioriterte hovedoppgaver	Oppgaver, handling	Deloppgaver, presisering	Ansvar/sam.arb.
<p>Kulturminnestrategiens pkt. 5.0. I Bergen skal innsatsen styrkes for å verne om og sikre vår kulturarv, og underpunkt 5.1. Optimalisere og bruke hensynssoner og bestemmelser på alle plannivå for å sikre kulturarven formelt vern. Kommunen skal være en pådriver for å bedre virkemidlene for lokalt kulturminnevern.</p> <p>(SIKRE)</p>	<p>Revidere, kartlegge nye, områder som omfattes av hensynssone bevaring kulturmiljø h570</p> <p>-som innspill til rullering av KPA.</p> <p>-Områder/anlegg som gjennom arbeidet med Kulturminneplanen anses som viktige å bevare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> » Identifisere områder som skal angis med hensynssone bevaring med retningslinjer og beskrivelse. Retningslinjene skal være presise og tilpasset områdets særpreg, identitet, struktur og arkitektur. I fortetningsområder (BY 1-2) skal retningslinjene spesielt fokusere på utviklingsmulighetene og sårbarheten i området. Jf. KMS 5.1. 	<ul style="list-style-type: none"> » Registrere/utarbeide KMG/T-KMG for aktuelle områder. 	Byantikvaren/PBE/Byarkitekten
		<ul style="list-style-type: none"> » Revidere og spesifisere vedlegg 4, Utfyllende informasjon hensynssone bevaring kulturmiljø, KPA2018 	<ul style="list-style-type: none"> » Videreutvikle retningslinjer til eksisterende hensynssoner og utvikle stedsspesifikke veiledere. Jf. KMS 5.1 	Byantikvaren
		<ul style="list-style-type: none"> » (Plankrav) Identifisere områder/anlegg som har behov for styrket vern gjennom krav til reguleringsplan og innarbeide dette vha å fastsette hensynssone i ny rullering KPA. Jf. KMS 5.1 		Byantikvaren/PBE
		<ul style="list-style-type: none"> » Utarbeide eksempelsett med bestemmelser til flere plannivå som spesielt skal fokusere på ivaretagelse av identitet og særpreg/kulturminneverdier Jf. KMS 5.5. 		Byantikvaren/PBE
		<ul style="list-style-type: none"> » Registrere kulturminnedata i Askeladden/kommunalt listeførte kulturmiljø/anlegg 		Byantikvaren
		<ul style="list-style-type: none"> » Videre oppfølging av brannsikringstiltak i de tette verneverdige trehusområdene, i form av veiledere. Jf. KMS 5.2. 		Byantikvaren/PBE/ BERGEN BRANNVESEN
		<ul style="list-style-type: none"> » Registrere bygg og anlegg som omfattes av hensynssone bevaring kulturmiljø/spesialområde bevaring i vedtatte (private) reguleringsplaner. 		Byantikvaren

BERGEN
KOMMUNE